



ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 6.11.2002  
COM(2002) 600 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ  
ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιφερειακών  
συνεπειών της αναδιάρθρωσης της αλιείας της ΕΕ**

# ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

## Σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιφερειακών συνεπειών της αναδιάρθρωσης της αλιείας της ΕΕ

### 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην ανακοίνωσή της για τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (“Χάρτης πορείας”)<sup>1</sup> η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε τη δέσμευση να δημοσιεύσει, πριν από το τέλος του 2002, σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών και περιφερειακών συνεπειών της αναδιάρθρωσης της αλιείας της ΕΕ. Τόνισε ότι αυτό το σχέδιο θα βασίζεται σε διμερείς διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη και ότι θα προσαρμόζει τις προσωρινές εκτιμήσεις της απώλειας θέσεων εργασίας και θα αντιμετωπίσει επίσης τις οικονομικές ανάγκες που θα προκύψουν από τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Η παρούσα ανακοίνωση της Επιτροπής επομένως περιλαμβάνει:

- εκτίμηση του πιθανού κοινωνικοοικονομικού αντίκτυπου των περιορισμών της αλιευτικής προσπάθειας και της μείωσης του αριθμού αλιευτικών σκαφών και ιδιαίτερα μια επανεξέταση της προσωρινής εκτίμησης της απώλειας θέσεων εργασίας·
- μια επανεξέταση όλων των υφισταμένων μέσων για την ελάφρυνση αυτών των επιπτώσεων στα πλαίσια των υφισταμένων κοινοτικών συστημάτων ενίσχυσης (ΧΜΠΑ, ΕΤΠΑ και ΕΛΤ<sup>2</sup>)·
- μια γενική επισκόπηση των πρόσθετων μέσων που θα διατεθούν βραχυπρόθεσμα μέσω της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ και του επαναπρογραμματισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων·
- μια ανάλυση των περαιτέρω μακροπρόθεσμων εναλλακτικών.

### 2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΠ

#### 2.1. Είδη εκτιμώμενου αντίκτυπου

##### 2.1.1. Αντίκτυπος των σχεδίων περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας

Ένα από τα αποτελέσματα της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ, εάν εγκριθεί όπως προτείνεται από την Επιτροπή<sup>3</sup>, είναι ότι οι περιορισμοί της αλιευτικής προσπάθειας θα προταθούν και θα εφαρμοστούν στο πλαίσιο πολυετών σχεδίων διαχείρισης για αποθέματα εκτός των ασφαλών βιολογικών ορίων. Τέτοια σχέδια περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας ενδέχεται να

---

<sup>1</sup> Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (“Χάρτης πορείας”) εγγρ. COM(2002) 181 τελικό, της 28.05.2002

<sup>2</sup> ΧΜΠΑ: Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας  
ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης  
ΕΚΤ: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

<sup>3</sup> Βλέπε κεφάλαιο II της πρότασης κανονισμού του Συμβουλίου για τη διατήρηση και βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Έγγρ.COM(2002) 185 τελικό, 20.05.2002.

μετατραπούν από τα κράτη μέλη σε σχέδια ακινητοποίησης των σκαφών. Θα είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των ημερών αλιείας κατά τις οποίες τα σκάφη μπορούν να στοχεύουν στα συγκεκριμένα αποθέματα, πράγμα το οποίο θα είχε ως συνέπεια μειώσεις εισοδημάτων, είτε επειδή τα σκάφη θα έπρεπε στο εξής να αλιεύουν σε λιγότερο αποδοτικές αλιευτικές ζώνες είτε λόγω ακινητοποίησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μερικά σκάφη θα έπρεπε ενδεχόμενα να ακινητοποιούνται στη διάρκεια περιόδου τόσο μακράς ώστε δεν θα πραγματοποιούσαν κανένα κέρδος. Οι πλοιοκτήτες πρέπει επομένως να επιλέξουν τον πλήρη παροπλισμό του σκάφους τους, αλλά αυτό σίγουρα δεν θα ήταν το αποτέλεσμα ενός κεντρικά σχεδιασμένου προγράμματος μείωσης του αλιευτικού στόλου.

### *2.1.2. Αντίκτυπος των τροποποιήσεων της πολιτικής για τη βοήθεια στον αλιευτικό στόλο*

Ο προτεινόμενος περιορισμός<sup>4</sup> της βοήθειας για τον εκσυγχρονισμό, καθώς και η προτεινόμενη κατάργηση της βοήθειας για την ανανέωση και την εξαγωγή αλιευτικών σκαφών και το πλέον ελκυστικό σύστημα<sup>5</sup> της μόνιμης μείωσης της ικανότητας είναι πιθανό να έχουν συνέπειες για τον τομέα. Επειδή οι ουσιώδεις τροποποιήσεις του σημερινού συστήματος διαρθρωτικής βοήθειας αποτελούν αναπόσπαστα μέρη της προτεινόμενης μεταρρύθμισης της ΚΑΠ, όπως αυτή προτείνεται εμφανιστούν ως άμεσες συνέπειες της έγκρισης της μεταρρύθμισης από το Συμβούλιο. Είναι μάλλον απίθανο να εμφανιστούν αυτές οι συνέπειες στο άμεσο μέλλον, εντούτοις, εάν οι προτάσεις της Επιτροπής εγκριθούν με τη σημερινή μορφή τους, θα σημειωνόταν, εκ των πραγμάτων προοδευτικός κατάργηση της ανανέωση και του εκσυγχρονισμού. Αυτή η κατάσταση εξηγείται από το γεγονός ότι οι υποχρεώσεις ελήφθησαν από τα κράτη μέλη πριν από το τέλος της 4ης περιόδου ισχύος των ΠΠΠ<sup>6</sup> στις 31.12.2002. Είναι επομένως πιθανόν ο αριθμός των σχεδίων ανανέωσης και εκσυγχρονισμού που θα λάβουν κοινοτική βοήθεια να είναι πολύ περιορισμένος ακόμη και μετά την 01. 01. 2003, που αντιστοιχεί στην προτεινόμενη ημερομηνία για τη θέση σε εφαρμογή της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ.

## **2.2. Μέθοδος αξιολόγησης**

Για την πρόβλεψη των χρηματοδοτικών αναγκών που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ, η Επιτροπή χρειάστηκε να υπολογίσει το μέγιστο αριθμό σκαφών και θέσεων απασχόλησης στον τομέα των αλιευμάτων που επηρεάζεται από τα πολυετή σχέδια καθοδήγησης.

Πριν να προβεί σε αυτούς τους υπολογισμούς, η Επιτροπή όμως έλαβε πρώτα από όλα την απώλεια των 8.000 θέσεων εργασίας κατ' έτος που παρατηρήθηκε στον τομέα της αλιείας κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Από αυτό τον αριθμό υπολόγισε ότι 4.000 θέσεις απασχόλησης κατ' έτος χάθηκαν λόγω διάλυσης αλιευτικών σκαφών, και οι υπόλοιπες 4.000 θέσεις εργασίας κατ' έτος, χάθηκαν λόγω του ότι ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών είχε ως αποτέλεσμα την αντικατάσταση εργατικών χεριών από την τεχνολογία πράγμα το οποίο απαιτούσε επιπλέον κεφάλαιο.

Η Επιτροπή υπολόγισε ακόμη ότι ο σημερινός αριθμός των 4.000 θέσεων εργασίας κατ' έτος που χάθηκαν λόγω διάλυσης αλιευτικών σκαφών μπορεί να ανέλθει σε ένα μέγιστο αριθμό 7.000 θέσεων εργασίας κατ' έτος ή 28.000 θέσεων εργασίας στη διάρκεια περιόδου 4 ετών

---

<sup>4</sup> Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2792/1999. Έγγρ. COM (2002) 187 τελικό, 28.05.2002.

<sup>5</sup> Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη θέσπιση επείγοντος κοινοτικού μέτρου για τη διάλυση αλιευτικών σκαφών. Έγγρ. COM(2002) 190 τελικό, 28.05.2002.

<sup>6</sup> ΠΠΠ: Πολυετή Προγράμματα Προσανατολισμού.

(2003-2006) λόγω της έγκρισης των πολυετών προγραμμάτων διαχείρισης. Γι' αυτό τον υπολογισμό βασιζόταν στις ακόλουθες υποθέσεις:

- πολυετή σχέδια δράσης, για όλα τα αποθέματα τα θεωρούμενα ως υπερβαίνοντα τα βιολογικά όρια ασφάλειας ή ως υφιστάμενα υπερεκμετάλλευση, θα εγκριθούν σε προθεσμία κάτω των 3 ετών και κατόπιν συστάσεων εμπειρογνομόνων αλιείας σχετικά με τη μείωση της θνησιμότητας αυτών των αποθεμάτων·
- η μείωση της αλιευτικής προσπάθειας θα προέρχεται από μια συνδυασμένη μείωση της δραστηριότητας της αλιείας και της αλιευτικής ικανότητας σε αναλογία 1 προς 4·
- για κάθε θιγόμενο μέρος του στόλου, οι μειώσεις της ικανότητας θα κατέληγαν σε παροπλισμό παλαιότερων σκαφών·
- το ποσοστό των χαμένων θέσεων απασχόλησης ανά αλιευτικό σκάφος που παροπλίζεται θα ήταν το ίδιο με εκείνο που προκύπτει για τον ιβηρικό αλιευτικό στόλο από την μη ανανέωση της συμφωνίας αλιείας με το Μαρόκο<sup>7</sup>.

Το συμπέρασμα ήταν τότε ότι, με τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ:

- ο αριθμός των χαμένων θέσεων εργασίας λόγω διάλυσης αλιευτικών σκαφών μπορεί να ανέλθει από 4.000 (αριθμός που σημειώθηκε στη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών), έως ένα κατ' εκτίμηση μέγιστο 7.000 θέσεων εργασίας / έτος (αύξηση 3.000 θέσεων εργασίας / έτος) και επομένως σε ένα σύνολο 28.000 θέσεων (καθαρή αύξηση 12.000 θέσεων εργασίας) κατά τη διάρκεια μιας περιόδου τεσσάρων ετών·
- η αναλογία των 4.000 χαμένων θέσεων εργασίας / έτος (που παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών), λόγω της οικονομικής τάσης της υποκατάστασης του εργατικού δυναμικού με κεφάλαιο, θα μπορούσε να μειωθεί σημαντικά, καθόσον οι δημόσιες επιχορηγήσεις για εκσυγχρονισμό θα περιορίζονταν.

Τονίστηκε επίσης ότι οι μειώσεις της αλιευτικής προσπάθειας για τη συμμόρφωση προς τα μελλοντικά πολυετή προγράμματα διαχείρισης θα επηρέαζε κυρίως τα παράκτια κράτη μέλη της Βόρειας Θάλασσας και της Βαλτικής.

### **2.3. Διμερείς διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη**

Η εφαρμογή των διάφορων συνιστωσών της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ, ιδιαίτερα όσον αφορά την κατανομή των περιορισμών της αλιευτικής προσπάθειας μεταξύ των διάφορων συνιστωσών των εθνικών αλιευτικών στόλων και μεταξύ περιφερειών / λιμένων, είναι ευθύνη των κρατών μελών. Κάθε προσαρμογή των προσωρινών εκτιμήσεων της Επιτροπής όσον αφορά την απώλεια των θέσεων εργασίας απαιτεί τη συνεργασία τους. Οι διμερείς διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν έτσι το Σεπτεμβρίου του 2002, για την εξέταση των ακόλουθων θεμάτων:

- του πιθανού αντίκτυπου που θα έχουν στην απασχόληση οι περιορισμοί της αλιευτικής προσπάθειας που απορρέουν από την έγκριση των πολυετών σχεδίων διαχείρισης·
- του ενδεχόμενου αντίκτυπου της κατάργησης των επιδοτήσεων για τον αλιευτικό στόλο·

---

<sup>7</sup> Το ποσοστό που υπολογίστηκε τότε αντιστοιχεί με απώλεια μιας περίπου θέσεως απασχόλησης για κάθε 10 τόνους αλιευτικής ικανότητας που διαλύθηκαν.

- του προσδιορισμού των περιφερειών στις οποίες οι αλιείς είναι δυνατόν να χρειάζονται βοήθεια για την εξεύρεση νέων θέσεων απασχόλησης·
- του πεδίου προσαρμογής των σημερινών συστημάτων κοινοτικής βοήθειας στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης στις αρχές του 2004.

### 2.3.1. *Ενδιαφέροντα θέματα*

Τα ακόλουθα ενδιαφέροντα θέματα για την προσαρμογή της εκτίμησης του κοινωνικοοικονομικού αντίκτυπου μπορούν να εξαχθούν από αυτές τις διαβουλεύσεις. Είναι ποιοτική μάλλον παρά ποσοτική παρ' όλο που εξαιτίας της απροθυμίας των κρατών μελών ή της ανικανότητάς τους να προσδιορίσουν με τι θα αντικαταστήσουν τις αλιευτικές δραστηριότητες μετά την επιβολή των προγραμμάτων για τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας στον αλιευτικό στόλο ή σε περιφερειακό επίπεδο.

Η εκτίμηση του κοινωνικοοικονομικού αντίκτυπου της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ εξακολουθεί να είναι θεωρητικό έργο σε ευρεία κλίμακα, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη εγκριθεί πολυετή σχέδια διαχείρισης και επομένως δεν μπορεί να παρασχεθεί σαφής ένδειξη σχετικά με ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα έγκρισης.

Τα πολυετή σχέδια διαχείρισης πρέπει να βασίζονται στις καλύτερες διαθέσιμες επιστημονικές συμβουλές. Οι εκτιμήσεις για τον περιορισμό της αλιευτικής προσπάθειας που έγιναν μέχρι σήμερα βασίστηκαν σε συστάσεις που διατυπώθηκαν το 2001 (ή ενωρίτερα), ενώ τα προσεχή πολυετή σχέδια διαχείρισης πρέπει να βασίζονται σε συστάσεις που πρόκειται ακόμα να διατυπωθούν.

Τα κράτη μέλη μπορούν να υιοθετούν διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με την κατανομή των περιορισμών της αλιευτικής προσπάθειας, ανάλογα με την έκταση της μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας που συμφωνήθηκε στο Συμβούλιο. Μερικά κράτη μέλη μπορούν να καταναείμουν αυτά τα ποσοστά σε όλα τα συγκεκριμένα τμήματα του αλιευτικού στόλου, ενώ άλλα μπορούν να ευνοούν μια πιο κανονιστική προσέγγιση ανάλογα με το επίπεδο εξάρτησης των θιγόμενων παράκτιων περιοχών, την ικανότητα κέρδους του συγκεκριμένου αλιευτικού στόλου, την ηλικία ή το μέγεθος των αλιευτικών σκαφών ή ανάλογα με κάθε άλλο κριτήριο που κρίνουν κατάλληλο. Έκτοτε, κανένα κράτος μέλος δεν έχει υιοθετήσει σαφή και ακριβή πολιτική ως προς το θέμα αυτό αλλά η προστασία της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας (δηλ. με αλιευτικά σκάφη μικρότερα των 12 μέτρων) θα έπρεπε οπωσδήποτε να εμφανίζεται στην ημερήσια διάταξη ορισμένων από αυτά.

Ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος πρέπει επίσης να μετρηθεί σε σχέση με την πρόταση της Επιτροπής για την βαθμιαία κατάργηση της βοήθειας για την ανανέωση του αλιευτικού στόλου και για τη μεταφορά σε τρίτες χώρες και τον περιορισμό της βοήθειας για τον εκσυγχρονισμό με στόχο την ασφάλεια, την επιλεκτικότητα ή την υγιεινή. Η έκβαση των σημερινών διαπραγματεύσεων θα επηρεάσει τη μελλοντική ικανότητα κέρδους ορισμένων τμημάτων του αλιευτικού στόλου καθώς και την προσέγγιση που ευνοείται από τα κράτη μέλη σχετικά με την κατανομή του περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας.

Για όλους τους ανωτέρω λόγους, τα κράτη μέλη μπορούν μόνο να παράσχουν πληροφορίες μόνον σχετικά με το στόλο και τις περιφέρειες που θα θιγούν, αλλά είναι είτε απρόθυμα είτε ανάκανα, στο στάδιο αυτό, να παράσχουν εκτιμήσεις της απώλειας των θέσεων εργασίας, ακόμη και υποθετικά. Ορισμένα από αυτά επίσης τονίζουν ότι η δημοσίευση θεωρητικών υπολογισμών θα ήταν ακατάλληλη, δεδομένου ότι ο τομέας της αλιείας θα μπορούσε να τους θεωρήσει ως καθορισμένους στόχους μείωσης του αλιευτικού στόλου.

Τα κράτη μέλη συμφωνούν, εντούτοις, ότι εάν πρόκειται να εφαρμοστούν όλα τα σχέδια μέσα σε λιγότερο από 3 έτη και στις αναλογίες που προτείνουν οι επιστημονικοί σύμβουλοι αλιείας, ο κοινωνικός αντίκτυπος μπορεί να είναι πολύ μεγάλος. Τα περισσότερα από αυτά παραδέχονται ότι για την εκτίμηση των μέγιστων αναγκών προϋπολογισμού για το μετριασμό του κοινωνικοοικονομικού αντίκτυπου, η Επιτροπή πρέπει να υιοθετήσει μια μάλλον θεωρητική προσέγγιση βασισμένη σε ορισμένες υποθέσεις. Πολλοί υποδεικνύουν ότι ο μόνος τρόπος για τη βελτίωση στα πλαίσια αυτής της προσέγγισης θα είναι η διεξαγωγή εκτιμήσεων αντίκτυπου για κάθε προτεινόμενο πολυετές σχέδιο διαχείρισης.

Πολλά κράτη μέλη προτείνουν το επιχείρημα να εφαρμόζονται οι περιορισμοί ικανότητας ή προσπάθειας μόνο σε εκείνα τα σκάφη τα οποία προορίζονται για την αλιεία απειλούμενων ειδών, μάλλον παρά το σύνολο του στόλου που υπεισέρχεται στην αλιεία σ' αυτά τα αποθέματα. Τα περισσότερα από αυτά υποστηρίζουν επίσης ότι οι περιορισμοί της προσπάθειας πρέπει να είναι ανάλογοι με την κατανομή των στοχευόμενων ειδών στο σύνολο του αλιεύματος του σχετικού τμήματος.

Τα περισσότερα κράτη μέλη ισχυρίζονται ότι, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο αριθμός των αλιευτικών σκαφών που θίγονται από πολυετή σχέδια διαχείρισης και επομένως ο αριθμός των χαμένων θέσεων εργασίας, θα είναι πολύ μικρότερος από ό,τι εκτιμά η Επιτροπή.

Πολλά κράτη μέλη συμφωνούν επίσης ότι η τρέχουσα έλλειψη εργατικού δυναμικού στον τομέα των αλιευμάτων, θα μείωνε στον ίδιο βαθμό την επίπτωση στην απασχόληση. Αυτή η έλλειψη εργατικού δυναμικού στον αλιευτικό τομέα έχει παρατηρηθεί στα περισσότερα κράτη μέλη. Οι πλοιοκτήτες έχουν όλο και περισσότερες δυσκολίες να βρουν πληρώματα για τα αλιευτικά σκάφη τους δεδομένου ότι τα παλαιότερα μέλη του πληρώματος συνταξιοδοτούνται ενώ οι νέοι δεν είναι πρόθυμοι να τους αντικαταστήσουν. Η αλιεία προσελκύει όλο και λιγότερο λόγω των δύσκολων συνθηκών εργασίας, του χαμηλού επιπέδου αμοιβών σε σύγκριση με άλλους τομείς (π.χ. δραστηριότητες στους εμπορικούς λιμένες, η βυθοκόρηση, ο τουρισμός, η υδατοκαλλιέργεια, ο πετρελαϊκός τομέας ανοικτής θαλάσσης) και της δυσκολίας απόκτησης ιδιόκτητου σκάφους. Για να μην αφήσουν τα σκάφη τους με ελλιπές πλήρωμα ή για να μην τα ακινητοποιήσουν, στα περισσότερα εάν όχι σε όλα τα κράτη μέλη συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν ακτές στη Μεσόγειο, οι πλοιοκτήτες προσλαμβάνουν τα μέλη του πληρώματος σε τρίτες χώρες (υποψήφιας χώρας, Β. Αφρική, Νότια Αμερική, κ.λπ....).

### 2.3.2. Άλλα ενδιαφέροντα θέματα

Ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν επίσης ότι η αλιεία τους έχει αναδιαρθρωθεί σημαντικά και μειωθεί κατά τη διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας και ότι το μέγεθός της και η αποδοτικότητά της ευρίσκονται στο εξής μόλις παραπάνω από το ελάχιστο απαραίτητο για να αιτιολογήσει απλώς την ύπαρξή της. Έστω κι αν αιτιολογείται για τη διατήρηση των αποθεμάτων, ένα πρόγραμμα περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας υπερβολικά αυστηρό θα μπορούσε να καταλήξει στον αφανισμό αυτών των τομέων.

Υπάρχουν ενδείξεις ότι οι κοινωνικοοικονομικές επιδράσεις στον τομέα βάσης, ειδικότερα στη ναυπηγική, στην επισκευή και στη συντήρηση, καθώς και στον κάθε επιμέρους ειδικό τομέα θα ποίκιλλαν από τη μια χώρα σε άλλη, αλλά θα μπορούσαν να είναι αρκετά σημαντικά σε τοπική κλίμακα. Επειδή τα απειλούμενα με αφανισμό είδη πωλούνται φρέσκα, ο τομέας της εμποροποίησης είναι πιο ευάλωτος από τον τομέα της μεταποίησης ο οποίος βασίζεται όλο και περισσότερο στις εισαγωγές τρίτων χωρών ή στα πελαγικά είδη (σκουμπρί, σαρδέλα, τόνος).

Ορισμένοι αλιείς που θα έχαναν την απασχόληση τους λόγω προγραμμάτων περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας θα μπορούσαν θεωρητικά να βρουν νέα απασχόληση στα σκάφη τα οποία υπολείπονται αλλά αυτό θα εξαρτώταν πολύ από την ηλικία των αλιέων, τη θέλησή τους να μετακομίσουν και από τις γενικές συνθήκες εργασίας. Υπάρχουν και άλλες δυνατότητες απασχόλησης, τουλάχιστον σε ορισμένες χώρες ή σε μερικές περιφέρειες. Εντούτοις, αυτό δεν συμβαίνει πάντοτε και σε ορισμένες απομακρυσμένες όπου η αλιεία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του τρόπου ζωής, η μόνη εναλλακτική λύση της αλιείας είναι η ανεργία ή η μετανάστευση.

#### **2.4. Προσαρμογή προηγούμενων εκτιμήσεων των κοινωνικοοικονομικών συνεπειών**

Προσπαθώντας να συγκεκριμενοποιήσει τις αρχικές εκτιμήσεις της, η Επιτροπή συμμαρτίζεται την άποψη των κρατών μελών σύμφωνα με την οποία η απώλεια απασχόλησης λόγω της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ θα εξαρτάται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- την εμβέλεια και το φάσμα των πολυετών σχεδίων διαχείρισης που θα εγκριθούν από το Συμβούλιο: για να προτείνει τα προγράμμάτα της η Επιτροπή και για να τα εγκρίνει το Συμβούλιο, απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις, όπως παρατηρείται με τα πρόσφατα σχέδια ανασχηματισμού των αποθεμάτων γάδου και μπακαλιάρου τα οποία παρέχουν μια ακριβή ιδέα περί αυτών των σχεδίων. Είναι επίσης πιθανόν ότι μόνον ένας μικρός αριθμός σχεδίων που αφορούν έναν ορισμένο αριθμό προσδιορισμένων αποθεμάτων που αναφέρονται στο "Χάρτη πορείας" ως απειλούμενα θα προταθούν και θα εγκριθούν βραχυπρόθεσμα.
- τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη μελετούν να καταναείμουν τις συμφωνηθείσες μειώσεις λόγω θνησιμότητας μεταξύ των μειώσεων του αριθμού των αλιευτικών σκαφών και των μειώσεων του αριθμού των ημερών αλιείας. Δεδομένου ότι η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ έχει σκοπό να εξαλείψει τους περιορισμούς των πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού (ΠΠΠ), ορισμένα κράτη μέλη θα ήταν σε θέση να επιτύχουν τις απαιτούμενες μειώσεις ουσιαστικά με έναν περιορισμό του επιπέδου αλιείας ή με προγράμματα ακινητοποίησης, ενώ ο αριθμός των σκαφών που αποσύρονται θα ήταν πολύ χαμηλότερος από εκείνον ο οποίος προβλέπεται στους αρχικούς υπολογισμούς της Επιτροπής.
- τις αποφάσεις των κρατών μελών σχετικά με την κατανομή των περιορισμών της αλιευτικής προσπάθειας μεταξύ των διαφόρων ομάδων αλιευτικών σκαφών και των διαφόρων παράκτιων ζωνών. Φαίνεται ότι για την προστασία της απασχόλησης ορισμένα κράτη μέλη θα επιλέξουν να παράγουν τη μικρή παράκτια αλιεία επειδή αυτή χρειάζεται περισσότερο εργατικό δυναμικό. Αυτή η φόρμουλα θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της επίπτωσης των πολυετών σχεδίων διαχείρισης στην απασχόληση.
- την ύπραρξη άλλων εναλλακτικών δυνατοτήτων αλιείας για το στόλο που τίγεται από προγράμματα μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας δεδομένου ότι οι επιχειρηματίες αλιείς θα υιοθετήσουν στρατηγικές προσαρμοσμένες στην ελάφρυνση της επίπτωσης των μειώσεων της αλιευτικής προσπάθειας στο εισόδημά τους:
  - όταν άλλες αλιευτικές ζώνες είναι προσιτές, οι επιχειρηματίες αλιείς θα μπορούν να κατευθύνουν τα αλιευτικά σκάφη τους σ' αυτές ακόμη κι αν είναι λιγότερο αποδοτικές από ό,τι η κλειστή αλιευτική ζώνη. Οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες όσον αφορά την απώλεια θέσεων απασχόλησης θα ήταν μάλλον τότε περιορισμένες.

- εφόσον δεν υπάρχουν άλλες προσιτές αλιευτικές ζώνες η ακινητοποίηση θα οδηγούσε σε μια γενική μείωση του αριθμού ημερών αλιείας και σε κατά συνέπεια απώλεια εισοδήματος για τα συγκεκριμένα σκάφη. Έστω και αν αυτό συμβαίνει σε περιορισμένη έκταση, θα μπορούσε να προκύψει όφελος από αυτή την ακινητοποίηση για λόγους συντήρησης που εξασφαλίζεται σε ορισμένες περιπτώσεις από τα ίδια τα μέλη του πληρώματος: η απώλεια εισοδήματος θα ήταν εντούτοις μεγαλύτερη από ό,τι εάν υπήρχαν άλλες δυνατότητες αλιείας. Εξάλλου, δεδομένου ότι τα περισσότερα μέλη του πληρώματος πληρώνονται σε ποσοστά, θα προέκυπτε ένα πρόβλημα οικονομικής αντιστάθμισης. Εντούτοις, η απώλεια θέσεων απασχόλησης θα ήταν ακόμη περιορισμένη.
- μόνον εφόσον δεν υπάρχουν άλλες προσιτές αλιευτικές ζώνες ή εφόσον τα συστήματα περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας απαιτούν ακινητοποίηση τόσης διάρκειας ώστε οι συνεπαγόμενες απώλειες εισοδήματος θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα την πτώχευση και επομένως την απώλεια θέσεων απασχόλησης.
- τη βαρύτητα της έλλειψης εργατικού δυναμικού που παρατηρείται στον αλιευτικό τομέα σε όλα τα κράτη μέλη. Όσο περισσότερο αυτή η έλλειψη θέσεων απασχόλησης είναι σοβαρή τόσο ευκολότερος είναι για τους αλιείς που χάνουν την απασχόλησή τους σε ένα σκάφος να βρουν απασχόληση σε ένα άλλο. Όσον αφορά την ύπαρξη θέσεων απασχόλησης εκτός του αλιευτικού τομέα, αυτό ποικίλλει σε ευρεία κλίμακα ανάλογα με την υπόψη περιφέρεια. Σε ορισμένες παράκτιες περιοχές μερικοί αλιείς ίσως να μπορούν να βρουν απασχόληση, σε αντικατάσταση αυτής που έχασαν, σε άλλους τομείς της οικονομίας (θαλάσσιες μεταφορές, γεωτρήσεις πετρελαίου, τουρισμός), όπως απέδειξαν πολυάριθμοι αλιείς που εγκατέλειψαν τον τομέα της αλιείας πρόσφατα και βρήκαν ελκυστικότερες θέσεις απασχόλησης (με καλύτερη αμοιβή, ασφαλέστερες, λιγότερο επικίνδυνες, κ.λπ...) σε άλλους τομείς της οικονομίας. Εντούτοις, σε ορισμένες παράκτιες ζώνες, ακόμα κι αν η απώλεια της δυνατότητας απασχόλησης στον τομέα της αλιείας μπορεί να είναι περιορισμένη σε απόλυτη τιμή, ο αντίκτυπός της στην τοπική οικονομία μπορεί να είναι καταστρεπτικός λόγω του ότι αυτές είναι απομακρυσμένες (π.χ. νησιά και παράκτιες ζώνες της βορειοδυτικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης) λόγω έλλειψης διαφοροποίησης των παράκτιων οικονομιών (ζώνες που εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την αλιεία).

Τέλος οι διαβουλεύσεις που διεξάχθηκαν από τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν ότι:

- ο αρχικός υπολογισμός των 28.000 θέσεων απασχόλησης σε αλιευτικά σκάφη που επρόκειτο να θιγούν κατά τη διάρκεια της περιόδου 2002-2006 δεδομένου ότι πλοιοκτήτες θα επέλεγαν να αποσύρουν τα αλιευτικά σκάφη τους, είναι ένα μέγιστο μέγεθος που υπερβαίνει σαφώς κατά πολύ αυτό που θα αναμενόταν να συμβεί. Αντιστοιχεί πράγματι σε καθαρή αύξηση της ετήσιας απώλειας θέσεων απασχόλησης που παρατηρείται στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας και ανέρχεται σε 3.000 θέσεις/έτος κατ' ανώτατο όριο, στη διάρκεια τετραετούς περιόδου, και επομένως σε καθαρή απώλεια 12.000 θέσεων κατ' ανώτατο όριο.
- λόγω της σοβαρής έλλειψης εργατικού δυναμικού την οποία αντιμετωπίζει ο τομέας της αλιείας ο αριθμός των αλιέων που θα έπρεπε να εγκαταλείψουν τον τομέα θα ήταν πολύ λιγότερο από τον αριθμό των χαμένων θέσεων απασχόλησης εργασιών στα σκάφη που αποσύρθηκαν.



- ο μόνος τρόπος να βελτιωθεί ακόμη αυτή η προσαρμογή θα ήταν να διεξαχθούν μελέτες αντίκτυπου για κάθε προτεινόμενο πολυετές σχέδιο διαχείρισης·
- ο περιορισμός των δημόσιων επιχορηγήσεων για τον εκσυγχρονισμό στην προαγωγή της υγείας, της ασφάλειας και της επιλεξιμότητας θα ευνοούσε την απασχόληση στα αλιευτικά σκάφη δεδομένου ότι θα αποδυνάμωνε την τάση των πλοιοκτητών να αντικαθιστούν το εργατικό δυναμικό με κεφάλαιο για να αντισταθμίσουν τις αμοιβές των πληρωμάτων τους.

Παρόλο που υπάρχει κοινωνικό κόστος λόγω της μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας στο πλαίσιο των πολυετών σχεδίων διαχείρισης, θα υπήρχε πολύ μεγαλύτερο κόστος από την αναβολή των απαιτούμενων μέτρων με την σημερινή υπερεκμετάλλευση των κοινών αλιευτικών πόρων. Εφόσον η ΕΕ επιλέξει να μην αντιμετωπίσει την πραγματικότητα της υπερεκμετάλλευσης των αποθεμάτων και εξακολουθήσει να είναι αδιάπτοτη, ενώ η κατάσταση των αποθεμάτων εξακολουθεί να επιδεινώνεται και μάλιστα με επιτάχυνση για τα πλέον απειλούμενα. Επομένως δεν θα ήταν δυνατό να αναμένεται μείωση της απώλειας θέσεων εργασίας ενώ η αλιευτική ικανότητα και η αλιευτική προσπάθεια θα εξακολουθούσαν να αυξάνονται καθώς νέα και αποτελεσματικότερα σκάφη προστίθενται στον αλιευτικό στόλο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα τότε θα αντιμετώπιζε, μέσα σε 5 ή 10 ακόμη έτη, ένα ακόμη χειρότερο πρόβλημα και ακόμη μεγαλύτερες δυσκολίες για να ελέγξει την αλιευτική δύναμη του διευρυμένου στόλου της με διαρκώς μειούμενο παραγωγικό δυναμικό των φθινόντων πόρων της. Πλέον ριζικά μέτρα μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας θα γίνονταν επιτακτικά ειδικά για εκείνα τα αποθέματα τα οποία θα μπορούσαν να καταστραφούν.

Οι δυσκολίες αυτές ενδέχεται να περιοριστούν με τη διεύρυνση, καθόσον αυτή θα αυξήσει τον αλιευτικό στόλο της ΕΕ χωρίς παράλληλα να αυξήσει τους κοινούς αλιευτικούς πόρους. Απαιτώντας κατά συνέπεια ακόμη μεγαλύτερες μειώσεις στην αλιευτική θνησιμότητα. Αφετέρου, η αναστολή της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ θα ζημίωνε τα προσχωρούντα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό των επιδοτούμενων αλιευτικών στόλων της ΕΕ μέχρι την προσχώρησή τους στην ΕΕ και επομένως θα έπρεπε να υποστούν τους περιορισμούς της αναδημιουργίας των αποθεμάτων.

### **3. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ**

Για τον περιορισμό των κοινωνικών επιπτώσεων της απαραίτητης αναδιάρθρωσης του τομέα της αλιείας και για την ενθάρρυνση της οικονομικής ανάπτυξης των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να χρησιμοποιούν τα υφιστάμενα εθνικά συστήματα αντιστάθμισης. Μπορούν επίσης να αποφασίζουν την προώθηση μέτρων επί τούτου υποστηριζόμενων με ίδιους εθνικούς πόρους. Περαιτέρω, για την αντιμετώπιση των περιορισμών που επιβάλλονται λόγω της εθνικής οικονομικής ικανότητάς τους ενδέχεται να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν τους πόρους που διατίθενται γι' αυτά στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων.

### 3.1. Οικονομική υποστήριξη στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μέσου προσανατολισμού της αλιείας (ΧΜΠΑ)

Σύμφωνα με τον κανονισμό ΧΜΠΑ<sup>8</sup>, είτε με την τρέχουσά του μορφή είτε με την προτεινόμενη τροποποιημένη μορφή, υφίσταται ήδη ορισμένος αριθμός μέτρων για την άμβλυνση των κοινωνικών επιπτώσεων της αναδιάρθρωσης που απαιτείται στον τομέα της αλιείας. Ο προϋπολογισμός που αντιστοιχεί όσον αφορά την παρούσα περίοδο προγραμματισμού (2000-2006) ανέρχεται σε 3.7 δισεκατομμύρια €, εκ των οποίων 2.6 δισεκατομμύρια € θα αφιερωθούν στις περιφέρειες του στόχου 1<sup>9</sup> και 1,1 δισεκατομμύρια € στις υπόλοιπες ζώνες (παράρτημα 1).

#### 3.1.1. Μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα (άρθρο12)

Τα μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα που θα μπορούν να επωφεληθούν από την οικονομική συνδρομή του ΧΜΠΑ περιλαμβάνουν:

- Τα εθνικά συστήματα πρόωρης συνταξιοδότησης για αλιείς ηλικίας τουλάχιστον 55 ετών που αποδεικνύουν τουλάχιστον 10 έτη άσκησης του επαγγέλματος του αλιέως οι οποίοι επιθυμούν να συνταξιοδοτηθούν 10 έτη ενωρίτερα από τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης της χώρας τους. Οι πλοιοκτήτες όπως και τα πληρώματά τους και μπορούν να επωφεληθούν από αυτά τα προγράμματα τα οποία μπορούν να χρησιμεύσουν στην ενθάρρυνση των ηλικιωμένων αλιέων να καταστρέψουν τα σκάφη τους κατά προτεραιότητα. Αυτά τα συστήματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τα κράτη μέλη που επιθυμούν να προσανατολίσουν τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας σε ιδιαίτερες κατηγορίες πλοιοκτητών ή / και αλιευτικών σκαφών.
- Τις ατομικές κατ' αποκοπή πριμοδοτήσεις υπέρ των αλιέων που εργάζονται σε σκάφη τα οποία έχουν διακόψει οριστικά τη δραστηριότητα τους· λαμβανομένης υπόψη της σημερινής έλλειψης εργατικού δυναμικού που παρατηρείται στα περισσότερα κράτη μέλη, αυτό το μέτρο δεν θα εφαρμοζόταν πιθανώς παρά μόνο εφόσον οι άλλες θέσεις απασχόλησης είναι σπάνιες και μόνο σε κρίσιμες περιστάσεις.
- Μη ανανεώσιμες ατομικές αντισταθμιστικές πριμοδοτήσεις υπέρ των αλιέων που αποδεικνύουν τουλάχιστον 5 έτη άσκησης του επαγγέλματος για να βοηθηθούν να βρουν απασχόληση εκτός του τομέα της αλιείας, παραδείγματος χάριν σε δευτερεύουσες δραστηριότητες ή σε άλλους οικονομικούς τομείς (όπως υδατοκαλλιέργεια, θαλάσσιες μεταφορές, πετρελαϊκός τομέας, τουρισμός, κ.λπ...).
- Πριμοδοτήσεις χορηγούμενες σε αλιείς κάτω 35 ετών οι οποίοι θα επιθυμούσαν να αγοράσουν το πρώτο σκάφος τους. Η υποστήριξη που χορηγείται ποικίλλει ανάλογα με την ηλικία και το μέγεθος του σκάφους και δεν είναι δυνατό να υπερβαίνει το 10% της τιμής αγοράς του σκάφους και σε καμία περίπτωση το μέγιστο ποσό των €50.000. Καθόσον το μέτρο αυτό ανοίγει δυνατότητες σε ενδεχόμενους αγοραστές σκαφών, τείνει να προσελκύσει και να διατηρήσει τους νέους στον τομέα. Επειδή αυτές οι πριμοδοτήσεις εξακολουθούν να είναι σχετικά χαμηλά σε σχέση με την πραγματική τιμή ενός αλιευτικού

<sup>8</sup> Κανονισμός του Συμβουλίου ΕΚ αριθ. 2792/1999 της 17.12.1999 για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας ΕΕ L 337, 30.12.1999, σ. 10

<sup>9</sup> Στόχος 1: κεφάλαια για τη βοήθεια ορισμένων περιφερειών να καλύψουν την καθυστέρηση της ανάπτυξής τους.

σκάφους, παρακινούν περισσότερο για την αγορά ενός σκάφους για τη μικρή αλιεία στις περιφέρειες όπου οι οικονομικές δραστηριότητες υποκατάστασης είναι σπάνιες.

### *3.1.2. Βραχυπρόθεσμες ενέργειες συλλογικού ενδιαφέροντος (άρθρο 15)*

Το ΧΜΠΑ μπορεί να παράσχει υποστήριξη για να ενθαρρύνει εκείνους που εργάζονται στον τομέα να συγκεντρωθούν και να βελτιώσουν ή να ορθολογικοποιήσουν τις δραστηριότητές τους σε τομείς όπως:

- η προώθηση μέτρων με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των υγειονομικών συνθηκών παραγωγής, τόσο στο σκάφος όσο και στην ξηρά (π.χ. εξοπλισμός ασφάλειας, εγκαταστάσεις ψύξης, κ.λπ.).
- εγκαταστάσεις συλλογικής υδατοκαλλιέργειας που να συμβάλλουν παραδείγματος χάριν στην αναδιάρθρωση ή τη βελτίωση των χώρων υδατοκαλλιέργειας στη συλλογική επεξεργασία λυμάτων υδατοκαλλιέργειας.
- η συλλογή βασικών δεδομένων ή / και η προετοιμασία προτύπων διαχείρισης του περιβάλλοντος για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια με σκοπό την κατάρτιση ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης για τις παράκτιες περιοχές.
- η δημιουργία βιομηχανικών επωαστηρίων στον τομέα ή / και τα κέντρα για τη συλλογή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- η πρόσβαση στην κατάρτιση, ιδιαίτερα στην ποιότητα, και η οργάνωση της μετάδοσης τεχνογνωσίας είτε στα αλιευτικά σκάφη είτε στην ξηρά (π.χ. για τη βελτίωση της ασφάλειας στην εργασία).
- ο σχεδιασμός και η εφαρμογή συστημάτων για τη βελτίωση και τον έλεγχο της ποιότητας, της ανιχνευσιμότητας, των συνθηκών υγείας, των στατιστικών μεθόδων και της επίπτωσης στο περιβάλλον
- η δημιουργία προστιθέμενης αξίας σε προϊόντα (μεταξύ άλλων, μέσω πειραματισμού, η καινοτομία, η προσθήκη αξίας σε παραπροϊόντα και συμπροϊόντα).

### *3.1.3. Αντιστάθμιση για προσωρινή παύση δραστηριοτήτων (άρθρο 16)*

Μπορεί να χορηγηθεί προσωρινή βοήθεια σε αλιείς και πλοιοκτήτες που αναγκάζονται να αναστείλουν τις δραστηριότητές τους. Η συγχρηματοδότηση των εθνικών σχεδίων περιορίζεται σε 1 εκατομμύριο € ή 4% της κοινοτικής συνολικής επιχορήγησης προς το συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Εφόσον ένα σχέδιο εισάγεται για την ανάκτηση ενός πόρου που απειλείται με εξάντληση κατόπιν απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή περισσότερων κρατών μελών, η επιχορήγηση εθνικής αντιστάθμισης μπορεί να διαρκέσει έως δύο έτη και να επεκταθεί κατά ένα ακόμη έτος.

### *3.1.4. Ειδικά μέτρα για την αλιεία μικρής κλίμακας (άρθρο. 11)*

Για ομάδες πλοιοκτητών ή οικογένειες αλιέων που διεξάγουν δραστηριότητες παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας, το ΧΜΠΑ μπορεί να παρέχει μια πριμοδότηση κατ' αποκοπή μέχρι 150.000 € για συλλογικά σχέδια που εντάσσονται σε τομείς όπως:

- εξοπλισμός ασφάλειας επί του σκάφους και βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και εργασίας,
- τεχνολογικές καινοτομίες (π.χ. πιο επιλεκτικές τεχνικές αλιείας),
- οργάνωση της αλυσίδας παραγωγής, επεξεργασίας και εμποροποίησης (π.χ. προαγωγή και προστιθέμενη αξία των προϊόντων),
- επαγγελματική ειδίκευση ή κατάρτιση.

### 3.1.5. Εκσυγχρονισμός των σκαφών για λόγους ασφάλειας και υγιεινής

Με την προϋπόθεση ότι λαμβάνονται υπόψη όλοι οι ετήσιοι στόχοι των πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού, μπορεί να χορηγηθεί κρατική βοήθεια για τον εξοπλισμό ή τον εκσυγχρονισμό σκαφών εφόσον αυτό δεν αφορά την ικανότητα εκφραζόμενη σε τόνους ή ισχύ. Οι επενδύσεις πρέπει να έχουν σχέση με τα εξής:

- τον εξορθολογισμό των αλιευτικών δραστηριοτήτων ειδικότερα με την χρήση πλέον επιλεκτικών τεχνολογιών και μεθόδων αλιείας στο σκάφος προκειμένου να αποφευχθούν τα ανεπιθύμητα δευτερεύοντα αλιεύματα, ή / και
- τη βελτίωση της ποιότητας των αλιευόμενων και διατηρούμενων επί του σκάφους προϊόντων, τη χρήση καλύτερων τεχνικών αλιείας και συντήρησης και την εφαρμογή νομικών και κανονιστικών διατάξεων σχετικά με την υγεία, ή / και
- τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και ασφάλειας.

### 3.1.6. Άλλα μέτρα

Τα μέτρα για να ενθαρρυνθεί η κύρια επένδυση κεφαλαίων για την ανάπτυξη υδατοκαλλιέργειας, επεξεργασίας και εμποροποίησης προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, καθώς και για την προαγωγή των νέων απολήξεων της αγοράς, προσφέρουν εναλλακτικές απασχόλησης για εκείνους που επιθυμούν να εγκαταλείψουν τον τομέα της αλιείας και δημιουργούν θέσεις εργασίας σε τομείς εξαρτώμενους από την αλιεία.

## 3.2. Δραστηριότητα στο πλαίσιο άλλων Διαρθρωτικών Ταμείων

Λόγω του ότι έως 80% των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία υπάγονται στις περιφέρειες του στόχου 1 ή 2<sup>10</sup>, η οικονομική ενίσχυση που έχει προγραμματισθεί σε περιφερειακό επίπεδο για την υποστήριξη της παραγωγικής επένδυσης, της δημιουργίας απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη των εργαζομένων του τομέα της αλιείας και των περιοχών των εξαρτώμενων από την αλιεία. Όμως δεδομένου ότι η χορήγηση κεφαλαίων από τα διαρθρωτικά ταμεία για την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006 δεν μπορεί να αυξηθεί προς αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στον τομέα της αλιείας πρέπει να αυξηθεί η χρηματοδότηση υπέρ του τομέα της αλιείας σε έναν συγκεκριμένο πρόγραμμα σε βάρος άλλων κοινοτικών προτεραιοτήτων που έχουν ήδη συμφωνηθεί.

<sup>10</sup> Στόχος 2 : κεφάλαια προς υποστήριξη της οικονομικής και κοινωνικής μετατροπής στις βιομηχανικές, αγροτικές, αστικές ή εξαρτώμενες από την αλιεία περιοχές που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες.

### *3.2.1. Υποστήριξη του ΕΤΠΑ σε περιφέρειες των στόχων 1 και 2*

Οι περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία είναι επιλέξιμες για οικονομική υποστήριξη από τα διαρθρωτικά ταμεία, είτε στα πλαίσια του στόχου 1, για την περαιτέρω ανάπτυξή τους και τη διαρθρωτική προσαρμογή τους είτε στα πλαίσια του στόχου 2 για την υποστήριξη της οικονομικής και κοινωνικής μετατροπής τους. Το ΕΤΠΑ είναι το κύριο χρηματοδοτικό όργανο για την επιδότηση τέτοιων στόχων με μέτρα όπως η υποστήριξη των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας, των τηλεπικοινωνιακών δικτύων, των μεταφορών με οποιοδήποτε μέσο και των υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων των λιμενικών υποδομών. Στα πλαίσια του ΕΤΠΑ, ένα σύνολο 19,2 δισεκατομμυρίων ευρώ περίπου έχει προγραμματισθεί για τη χρηματοδότηση τέτοιων μέτρων κατά την περίοδο 2000-2006 (12,8 δισεκατομμύρια ευρώ για τις περιφέρειες του στόχου 1 και 6,4 δισεκατομμύρια ευρώ για τις περιφέρειες του στόχου 2 - Παράρτημα 2). Όμως θα εξαρτάται από τις περιφέρειες και τα ίδια τα κράτη μέλη να ορίσουν το είδος της δράσης που πρέπει να αναληφθεί στη διάρκεια της εν λόγω περιόδου και να επιλέξουν τα επιμέρους προγράμματα.

Για να ενθαρρυνθεί η ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών που εκτείνονται σε περισσότερες της μιας περιφέρειες, το ΕΤΠΑ υποστηρίζει επίσης μέσω της κοινοτικής πρωτοβουλίας INTERREG III, διάφορα διαμεθοριακά, διακρατικά και διαπεριφερειακά προγράμματα συνεργασίας, μερικά από τα οποία εστιάζονται στην ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών και στην προστασία των πόρων της Μεσογείου και της Βαλτικής.

### *3.2.2. Υποστήριξη ΕΚΤ στις περιφέρειες των στόχων 2 και 3*

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) υποστηρίζει την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Υποστηρίζει και συμπληρώνει τις δραστηριότητες των κρατών μελών που αφορούν την αγορά εργασίας και τους ανθρώπινους πόρους κατ' εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.

Το ΕΚΤ υποστηρίζει επίσης, με την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL, διάφορα καινοτόμα διακρατικά σχέδια (κυρίως στην Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και την Πορτογαλία) που έχουν σχέση με την κατάρτιση και τη διαφοροποίηση στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Συνολικά, για την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006, η χρηματοδότηση ΕΚΤ που χορηγήθηκε στις περιφέρειες που περιλαμβάνουν περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία ανέρχεται σε 5 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου περισσότερα από τα οποία διατέθηκαν για τις περιφέρειες του στόχου 1 (4,3 δισεκατομμύρια ευρώ). Σ' αυτό το ποσό δεν περιλαμβάνονται οι παρεμβάσεις του στόχου 3 για τις οποίες δεν προσδιορίζεται ιδιαίτερος τομέας ούτε συγκεκριμένη περιοχή που θα μπορούσε ή θα έπρεπε να επωφεληθεί κατά κύριο λόγο από την ενίσχυση ΕΚΤ.

Κατά την ανάλυση της δυνατότητας αφαίρεσης πόρων ΕΚΤ από τις ήδη σχεδιασθείσες δραστηριότητες σε περαιτέρω υποστήριξη στην αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα τρία σημεία σχετικά με την επιλεξιμότητα και τον προγραμματισμό. Πρώτον, οι παρεμβάσεις ΕΚΤ για την υποστήριξη της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων πρέπει να εντάσσονται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής απασχόλησης και των ετήσιων κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση, οι οποίες δεν παρέχουν εκ των ποτέρων προτεραιότητα σε κανένα ειδικό τομέα. Δεύτερον, τα μέτρα ΕΚΤ, γενικά αλλά περισσότερο ιδιαίτερα στα πλαίσια των προγραμμάτων του στόχου 3, δεν επιτρέπουν έναν εκ των προτέρων προσδιορισμό των συμμετεχόντων από έναν ειδικό τομέα.

Τρίτον, στα κεφάλαια από το ΕΚΤ χορηγούνται ειδικές προτεραιότητες, με στόχο την επίτευξη στρατηγικών στόχων που έχουν συμφωνηθεί από κοινού μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Μια μετατροπή των παρεμβάσεων ΕΚΤ για την υποστήριξη του τομέα της αλιείας θα έπρεπε επομένως να είναι συνεπής με τη στρατηγική για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που έχει επιλεγεί προς υποστήριξη από το ΕΚΤ στα πλαίσια κάθε συμφωνημένης παρέμβασης.

### 3.2.3. Υποστήριξη ΕΓΤΠΕ για την αγροτική ανάπτυξη

Η υποστήριξη για την αγροτική ανάπτυξη στις περιφέρειες που εξαρτώνται από την αλιεία εκτός των περιφερειών του στόχου 1 παρέχεται από το Τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ<sup>11</sup>. Διατίθεται συγχρηματοδότηση ενός πλατιού φάσματος μέτρων για την αγροτική ανάπτυξη και τα κράτη μέλη μπορούν να επωφεληθούν από αυτήν για τα προγράμματά τους αγροτικής ανάπτυξης. Το γεωγραφικό επίπεδο του προγραμματισμού είναι επιλογή του κράτους μέλους με τη δυνατότητα χρηματοδότησης εθνικών προγραμμάτων που καλύπτουν το σύνολο του (αγροτικού) εδάφους ή μιας προσέγγισης έντονα επικεντρωμένης στην περιφέρεια.

Παρόλο που εξαρτάται από το κράτος μέλος ή την περιφέρεια η επιλογή των μέτρων ανάλογα με την κατάστασή τους και τις ανάγκες τους, τα περισσότερα προγράμματα περιλαμβάνουν το φάσμα δυνατοτήτων που προσφέρεται σύμφωνα με το άρθρο 33 του κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη με σκοπό την προαγωγή της προσαρμογής και της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Το άρθρο αυτό περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων που αποσκοπούν στην προαγωγή της ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης και στη διαφοροποίηση των αγροτικών οικονομιών, που μπορεί να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις αγροτικές περιοχές με προβλήματα μετατροπής, καθώς και για τις παράκτιες περιοχές.

Η υποστήριξη για την αγροτική ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία και υπάγονται στις περιφέρειες του στόχου 1 παρέχεται από το Τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ. Στις περιφέρειες του στόχου 1 τα μέτρα για την αγροτική ανάπτυξη<sup>12</sup> εντάσσονται στον προγραμματισμό των διαρθρωτικών ταμείων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων κατά το άρθρο 33.

Παρ' όλο που όλα τα μέτρα για την αγροτική ανάπτυξη μπορούν να θεωρηθούν ότι προσκομίζουν όφελος στην αγροτική οικονομία (καθώς και στις περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία), τα μέτρα του άρθρου 33 στοχεύουν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο παραγόντων στις αγροτικές περιοχές. Σύμφωνα με τα προγράμματα των κρατών μελών (συγχρηματοδότηση ΕΕ) το σύνολο της δαπάνης για την αγροτική ανάπτυξη που προβλέπεται για την περίοδο 2000-2006 ανέρχεται σε 50,4 δισεκατομμύρια ευρώ (27,3 δισεκατομμύρια ευρώ για τις περιφέρειες του στόχου 1 και 23,1 δισεκατομμύρια ευρώ για τις υπόλοιπες περιφέρειες), ενώ η δαπάνη που προβλέπεται κατά το άρθρο 33 ανέρχεται σε 11,4 δισεκατομμύρια ευρώ (7,8 δισεκατομμύρια ευρώ για τις περιφέρειες του στόχου 1 και 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ για τις υπόλοιπες).

---

<sup>11</sup> Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 της 17 Μαΐου 1999 για την υποστήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και την ανάκληση ορισμένων κανονισμών. ΕΕ L160 της 26.6.1999, σ.80.

<sup>12</sup> Με εξαίρεση τέσσερα μέτρα ονομαζόμενα συνοδευτικά, την πρόωρη συνταξιοδότηση των αγροτών και των αγρεργατών, την υποστήριξη της γεωργίας στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές, την υποστήριξη του αγροτικού περιβάλλοντος και την αναδάσωση της αγροτικής γης. Αυτά τα τέσσερα μέτρα συγχρηματοδοτούνται επίσης από το τμήμα εγγυήσεων για τις περιφέρειες του στόχου 1.

Επιπλέον η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+ μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε όλες τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ και για δραστηριότητες πέραν εκείνων στις οποίες περιορίζεται το ΕΤΠΕ, για την προώθηση νέων τοπικών στρατηγικών για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

### **3.3. Βαθμός εφαρμογής αυτών των μέτρων**

Προφανώς, τα κράτη μέλη δεν προβλέπουν να επωφεληθούν πολύ από τα ειδικά κοινωνικοοικονομικά μέτρα του ΧΜΠΑ. Όσον αφορά τα άλλα διαρθρωτικά ταμεία, μια από τις δυσκολίες τις οποίες αντιμετωπίζουν ο τομέας της αλιείας ή οι περιφέρειες που εξαρτώνται από την αλιεία είναι ότι η κοινωνικοοικονομική βαρύτητά τους είναι σχετικά χαμηλή και επομένως δεν τυγχάνουν αυστηρής προσοχής όταν τα κράτη μέλη εκπονούν τα προγράμματά τους για τις περιφέρειες των στόχων 1 και 2 ή του στόχου 3 .

## **4. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ**

### **4.1. Προτάσεις που εντάσσονται στη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ**

Προβλέφθηκαν ειδικά μέτρα για σκάφη και τους αλιείς που θίγονται από τα σχέδια πολυετούς διαχείρισης : Καθόσον αυτά τα μέτρα περιγράφονται λεπτομερώς στην ανακοίνωση για τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ ("Χάρτης πορείας"), αναφέρονται μόνον εν συντομία παρακάτω:

#### *4.1.1. Πρόγραμμα κινήτρων για τον παροπλισμό σκαφών*

Τα σκάφη που είναι υποχρεωμένα να μειώνουν τη δραστηριότητά τους κατά ποσοστό μεγαλύτερο από 25% στα πλαίσια των πολυετών προγραμμάτων διαχείρισης θα είναι επιλέξιμα για μια αύξηση κατά 20% της πριμοδότησης διάλυσης από το ΧΜΠΑ.

#### *4.1.2. Ταμείο Διάλυσης*

Ένα επί πλέον ποσό 32 εκατομμυρίων € θα παρασχεθεί το 2003 για να συμπληρώσει των επιχορηγήσεων ΧΜΠΑ για τον παροπλισμό σκαφών στα πλαίσια των πολυετών προγραμμάτων διαχείρισης<sup>13</sup>.

#### *4.1.3. Κρατική ενίσχυση για τον εξοπλισμό ή τον εκσυγχρονισμό αλιευτικών σκαφών*

Η κρατική ενίσχυση θα εξακολουθήσει να χορηγείται για τον εξοπλισμό ή τον εκσυγχρονισμό αλιευτικών σκαφών, καθώς και για την επίτευξη πιο επιλεκτικής αλιείας, υπό τον όρο ότι αυτή δεν αφορά την ικανότητα σε τόνους ή σε ισχύ, και δεν αυξάνει την αποτελεσματικότητα των αλιευτικών μηχανημάτων.

#### *4.1.4. Υποστήριξη της διαφοροποίησης των πόρων εισοδήματος για τους αλιείς*

Η προτεινόμενη τροποποίηση του κανονισμού ΧΜΠΑ περιλαμβάνει μια τροπολογία στο άρθρο 12 (κοινωνικοοικονομικά μέτρα) έτσι ώστε να προβληθεί ότι οι αλιείς που έχουν εμπειρία πέντε τουλάχιστον ετών μπορούν να λάβουν μη ανανεώσιμη ατομική αντιστάθμιση για να μπορέσουν να διαφοροποιήσουν τις δραστηριότητές τους παραμένοντας στην αλιεία. Είναι βασισμένη σε δύο προϋποθέσεις: πρώτον, εφόσον η οικονομική υποστήριξη προς τους αλιείς που επιθυμούν να ποικίλλουν τις δραστηριότητές τους διατηρώντας την αλιευτική

---

<sup>13</sup> Βλέπε πρόταση της Επιτροπής COM(2002) 190 τελικό, που αναφέρεται στην υποσημείωση 5 (τμήμα 2.1.2).

δραστηριότητα ως απασχόληση μερικού χρόνου ή εποχιακά θα ενθαρρυνθούν να συμπληρώσουν τα εισοδήματά τους· δεύτερον εφόσον η μείωση της εξάρτησης του όλου εισοδήματός τους από την αλιεία μειώσει ή εξαλείψει τον αρνητικό αντίκτυπο των συστημάτων περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας στο εισόδημά τους.

## **4.2. Αναπρογραμματισμός των ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων**

Καθόσον οι ενέργειες που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία πρέπει να είναι σύμφωνες με τις κοινοτικές πολιτικές<sup>14</sup>, και καθόσον η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ προϋποθέτει ότι ορισμένες μορφές υποστήριξης του αλιευτικού στόλου της ΕΕ δεν θα είναι πλέον επιλέξιμες, ο αναπρογραμματισμός του ΧΜΠΑ θα ήταν αναγκαίος με σκοπό τον μετριασμό, κατά το δυνατόν, των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας. Εντούτοις, οι κοινοτικές δράσεις μπορούν μόνον να συμπληρώνουν ή να συμβάλουν στις αντίστοιχες εθνικές ενέργειες<sup>15</sup>, ενώ η πρωτοβουλία για την αλλαγή στοιχείων χρηματοδότησης και πολιτικής ενός δεδομένου προγράμματος εξακολουθεί να ανήκει στις εποπτεύουσες αρχές/επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Ο αναπρογραμματισμός των παρεμβάσεων των άλλων διαρθρωτικών ταμείων θα μπορούσε επίσης να συμβάλει, σε κάποια έκταση, στην ελάφρυνση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μείωσης της αλιευτικής προσπάθειας, ιδιαίτερα στις περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία. Εντούτοις, ενός τέτοιου προγραμματισμού ενδέχεται να παραμείνει περιορισμένος, καθόσον τα κράτη μέλη μπορεί να έχουν ήδη αναλάβει δεσμεύσεις όσον αφορά τη μελλοντική χρήση των προγραμματισμένων κεφαλαίων, καθόσον οι υπάρχουσες αποφάσεις περί χρηματοδότησης και πολιτικής βασίζονται σε ανάγκες και προτεραιότητες των οποίων η σημασία δεν έχει σχέση με την κατάσταση των αλιευτικών πόρων και καθόσον η μεσοπρόθεσμη μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων δεν σημαίνει ότι συνεπάγεται πλήρη αναθεώρηση των προγραμμάτων.

### *4.2.1. Αποψη των κρατών μελών για τον αναπρογραμματισμό του ΧΜΠΑ*

Κατά τη διάρκεια διμερών διαβουλεύσεων, τα κράτη μέλη τα οποία δεν προέβαλαν ένσταση αρχής ως προς τον αναπρογραμματισμό αλλά η προσέγγιση τους απέκλινε ανάλογα με τη θέση όσον αφορά την προοδευτική κατάργηση που προτείνεται για ορισμένα είδη διαρθρωτικής βοήθειας υπέρ του αλιευτικού στόλου. Τα κράτη μέλη που αντιτάσσονται σε αυτήν την κατάργηση, αρνήθηκαν να μελετήσουν το ενδεχόμενο του αναπρογραμματισμού ενώ τα υπόλοιπα συμφωνούσαν για έναν αναπρογραμματισμό με προτεραιότητα από τις πριμοδοτήσεις παροπλισμού μέχρι, εφόσον χρειασθεί, τα μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα.

Τα κράτη μέλη υπογράμμισαν επίσης ότι οι αποφάσεις αναπρογραμματισμού θα βασίζονται στα ακόλουθα στοιχεία:

- στα κεφάλαια που θα έχουν ήδη αναληφθεί ή καταβληθεί κατά την εφαρμογή των πολυετών προγραμμάτων διαχείρισης, πράγμα το οποίο θα καθορίσει τα προς αναπρογραμματισμό κεφάλαια·

---

<sup>14</sup> Άρθρο 11. Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 της 21ης Ιουνίου 1999 για τη θέσπιση γενικών διατάξεων περί των Διαρθρωτικών Ταμείων. ΕΕ. L161, 26.6.1999, σ.1.

<sup>15</sup> Άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999.



- τα κεφάλαια που έχουν ήδη προγραμματιστεί για την προσαρμογή των αλιευτικών στόλων και τα μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα·
- το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων σχετικά με την πρόταση πολιτικής για τη βοήθεια υπέρ του αλιευτικού στόλου·
- την ευκαμψία που θα επιτρέψει τον αναπρογραμματισμό από έναν άλλο άξονα (υδατοκαλλιέργεια, μετατροπή), έχοντας υπόψη ότι τα περισσότερα από αυτά έχουν εκφράσει έντονες επιφυλάξεις ως προς αυτό το θέμα

#### 4.2.2. *Αναπρογραμματισμός ΧΜΠΑ για την υποστήριξη της προσαρμογής του αλιευτικού στόλου και τα κοινωνικά μέτρα*

Ο αποκλεισμός από το 2003 των μέτρων σχετικά με τη μεταφορά αλιευτικών σκαφών, και συγκεκριμένα στο πλαίσιο κοινών επιχειρήσεων, και για κατασκευή νέων αλιευτικών σκαφών και τα μέτρα για τον περιορισμό της βοήθειας εκσυγχρονισμού αλιευτικών σκαφών για ορισμένους σκοπούς θα σήμαινε ότι ένα ποσό έως €611 εκατομμύρια δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί όπως προβλέπεται στα προγράμματα. Αυτή η εκτίμηση είναι βασισμένη στην υπόθεση ότι ένα τρίτο των ποσών που προβλέπονται για τη μεταφορά σκαφών και τις κοινές επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου του 2000-2006 θα πρέπει να έχει χρησιμοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2002. Θα υπολείπονταν €151,1 εκατομμύρια αφού η μεταφορά αλιευτικών σκαφών και οι κοινές επιχειρήσεις καταστούν μη εκλέξιμες για υποστήριξη από το ΧΜΠΑ. Υποτίθεται επίσης ότι ένα τρίτο των ποσών που έχουν προγραμματισθεί για βοήθεια υπέρ της κατασκευής σκαφών κατά τη διάρκεια της περιόδου 2002-2006 θα πρέπει να έχει χρησιμοποιηθεί έως το τέλος του 2002, ενώ ο εκσυγχρονισμός θα παρέμενε επιλέξιμος, έστω και σε περιορισμένη κλίμακα. Έτσι υπολογίστηκε ότι €460,6 εκατομμύρια θα απέμεναν από τον άξονα κατασκευών και του εκσυγχρονισμού για ανακατανομή.

Καθόσον κάθε αναπρογραμματισμός πρέπει να διεξαχθεί σε επίπεδο κράτους μέλους και όχι γενικά σε επίπεδο ΧΜΠΑ, η πραγματική διαθεσιμότητα επιπλέον μέσων για τα διάφορα κράτη μέλη δεν φθάνει τη θεωρητική εκτίμηση των €611 εκατομμυρίων συνολικά.

Τα κράτη μέλη καλούνται να διαθέσουν τα κεφάλαια που απελευθερώνονται κατ' αυτό τον τρόπο με την πρόταση αναθεώρησης της ΚΑΠ, σε μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα δεδομένου ότι τα ποσά που έχουν προγραμματιστεί μέχρι τώρα παραμένουν περιορισμένα (3% του συνολικού ΧΜΠΑ). Εντούτοις, αυτό θα εξαρτηθεί από τη βούλησή τους να καθιερώσουν συστήματα πρόωρης συνταξιοδότησης ή ανεργίας ειδικά σχεδιασμένα για τον τομέα της αλιείας, μια δυνατότητα η οποία, μέχρι τώρα, παραμελήθηκε από τα περισσότερα από τα κράτη μέλη τα οποία δεν προέβλεψαν να δαπανήσουν κεφάλαια στο πλαίσιο αυτού του άξονα (Δανία, Γερμανία, ΗΒ).

#### 4.2.3. *Άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία*

Τα υπόλοιπα κράτη μέλη που υποφέρουν από τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις των κύριων μειώσεων της αλιευτικής προσπάθειας στο πλαίσιο της αναθεώρησης της ΚΑΠ μπορούν να αναπρογραμματίσουν την διαρθρωτική βοήθεια που έλαβαν στα πλαίσια των στόχων 1,2 και 3. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί κατά το μεσοπρόθεσμο επανέλεγχο των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων που προβλέπεται για το τέλος του 2003 ή τις αρχές του 2004. Για να προετοιμασθεί αυτός ο επανέλεγχος οι εθνικές αρχές εποπτείας διεξάγουν μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση η οποία αποσκοπεί ιδιαίτερα στην ανάλυση της σημασίας των προτεραιοτήτων της χορηγούμενης ενίσχυσης, λαμβάνοντας υπόψη το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο και τους κινδύνους και το δυναμικό των περιφερειών ή των

τομέων που υπεισέρχονται. Αφού ολοκληρωθεί αυτή η αξιολόγηση, θα εναπόκειται στις περιφέρειες και στα κράτη μέλη να προτείνουν κατάλληλες τροποποιήσεις των υφισταμένων προτεραιοτήτων.

Θα ήταν επίσης δυνατό να καθοριστούν οι περιοχές που δεν καλύπτονται ακόμα από το στόχο 1 ή 2 οι οποίες θα απαιτούσαν ιδιαίτερη βοήθεια με την προοπτική μιας ενδεχόμενης συμπερίληψης στο πλαίσιο του στόχου 2. Ο κανονισμός πλαίσιο σχετικά με τα διαρθρωτικά ταμεία<sup>16</sup> επιτρέπει, πράγματι, την τροποποίηση των περιοχών του στόχου 2. Στο πλαίσιο του μεσοπρόθεσμου επανελέγχου με την προϋπόθεση ότι αυτό δεν είναι δυνατόν να συνεπάγεται αύξηση του καλυπτόμενου εθνικού πληθυσμού στα συγκεκριμένα κράτη μέλη.

## **5. ΑΛΛΕΣ ΠΙΟ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ**

### **5.1. Καλύτερη συνέργια μεταξύ των Διαρθρωτικών Ταμείων με σκοπό την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία**

Οι δυνατότητες χρήσης του ΧΜΠΑ με την τρέχουσα μορφή του για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αντικατάστασης είναι περιορισμένες, δεδομένου ότι αυτό το μέσο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προαγωγή δραστηριοτήτων εκτός του τομέα της αλιείας. Μια διεύρυνση του κανονισμού σχετικά με ΧΜΠΑ έτσι ώστε να επιτρέπεται σε αυτά τα μέσα να ευνοούν δραστηριότητες εκτός του τομέα της αλιείας για τη μείωση του επιπέδου εξάρτησης των παράκτιων περιοχών από αυτόν τον τομέα είναι δύσκολο να μελετηθεί πριν από την επόμενη περίοδο προγραμματισμού (2007-2014). Εν τω μεταξύ, θα έπρεπε να προαχθεί ένας καλύτερος διάλογος μεταξύ των εθνικών και / ή περιφερειακών αρχών και των υπουργείων που διαχειρίζονται τα Διαρθρωτικά Ταμεία έτσι ώστε να επιτρέπεται μεγαλύτερη συνέργια στη χρήση τους προκειμένου να μεγιστοποιηθεί το αποτέλεσμα τους και την εγγύηση ότι όλοι οι τομείς που έχουν ανάγκη μπορούν να επωφεληθούν από τα διάφορα μέτρα που προβλέπονται από αυτά τα Ταμεία.

### **5.2. Ειδικά μέτρα υπέρ της αλιείας μικρής κλίμακας**

Η αλιεία μικρής κλίμακας η οποία ορίζεται ως εκείνη η οποία διεξάγεται από σκάφη συνολικού μήκους κάτω των 12 μέτρων και τα οποία δεν χρησιμοποιούν μηχανισμό ρυμούλκησης αξίζει ιδιαίτερη προσοχή διότι αντιπροσωπεύει το 75% του συνολικού αριθμού αλιευτικών σκαφών της ΕΕ (77% εάν συμπεριλάβουμε εκείνα που χρησιμοποιούν μηχανισμό ρυμούλκησης) και το 44% της απασχόλησης στην αλιεία (50% εάν συμπεριλάβουμε τα σκάφη που χρησιμοποιούν μηχανισμό ρυμούλκησης) ενώ η συμβολή της στο σύνολο της συγκομιδής ανέρχεται στο 20%.

Μέτρα οικονομικής βοήθειας υπέρ της αλιείας μικρής κλίμακας δεν είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα της προστασίας αυτού του τομέα. Αντίθετα, το ποσοστό της αλιείας μικρής κλίμακας στον αλιευτικό στόλο μειώθηκε σταθερά με την πάροδο των ετών.

Δεδομένου ότι ο ανταγωνισμός με τα μεγαλύτερα και αποτελεσματικότερα σκάφη είναι ένα από τα κύρια προβλήματα, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αποτελεσματική προστασία της αλιείας μικρής κλίμακας με μέτρα άλλα εκτός από την οικονομική ενίσχυση, όπως η επιφύλαξη για ορισμένες παράκτιες περιοχές (π.χ. η ζώνη των 12 ναυτικών μιλίων), σε σκάφη αλιείας μικρής κλίμακας, ή ακόμη η επιφύλαξη γι' αυτά ενός

---

<sup>16</sup> Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 της 21ης Ιουνίου 1999 για τη θέσπιση γενικών διατάξεων περί των Διαρθρωτικών Ταμείων. ΕΕ. L161, 26.6.1999, σ.1.

δεδομένου ποσοστού του εθνικού ποσοστού αλιευτικής προσπάθειας που χορηγείται από τα πολυετή προγράμματα διαχείρισης.

Για να διατηρηθεί η απασχόληση στις παράκτιες περιοχές και για να μετριασθεί ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος των πολυετών προγραμμάτων στις παράκτιες περιοχές που είναι οι πλέον εξαρτώμενες από την αλιεία, το καθεστώς διαρθρωτικής βοήθειας μπορεί επίσης να προσαρμοστεί σύμφωνα με τις ανάγκες του στόλου της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας.

### **5.3. Βελτίωση της εικόνας του τομέα**

Υπάρχει ανάγκη βελτίωσης της εικόνας του τομέα ειδικότερα για να προσελκύσει αυτός νέους ανθρώπους. Μπορούν να αναληφθούν πρωτοβουλίες για την προσαρμογή της κατάρτισης στις νέες απαιτήσεις από άποψη ασφάλειας, μέριμνας για το περιβάλλον, επιχειρηματικής διαχείρισης κ.λπ....

Ο κοινωνικός διάλογος πρέπει επίσης να ενισχυθεί για να βελτιώσει το κοινωνικό περιβάλλον της αλιείας και για τον περιορισμό της σημερινής τάσης των νέων να εγκαταλείπουν τον τομέα μερικά έτη μετά την προσχώρησή τους σε αυτόν λόγω των σκληρής συνθηκών εργασίας. Η Επιτροπή θα καλέσει τους κοινωνικούς εταίρους, ιδίως την “Επιτροπή Τομεακού Διαλόγου για τη Θαλάσσια Αλιεία” για την εξέταση μέτρων που έχουν ως στόχο τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας στον τομέα της αλιείας. Όσον αφορά τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας στον τομέα της αλιείας η Επιτροπή θα επανεξετάσει την ισχύουσα νομοθεσία έτσι ώστε να διατυπώσει προτάσεις σχετικά με τις καλύτερες συνθήκες εργασίας και την κοινωνική προστασία, καθόσον η αλιεία παραμένει μία από τις πλέον επικίνδυνες επαγγελματικές δραστηριότητες με σημαντικά υψηλότερα ποσοστά ατυχημάτων από ό,τι στον υπόλοιπο του πρωτογενούς τομέα. Εάν χρειαστεί, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για τη βελτίωση του σχετικού νομικού πλαισίου.

Επειδή η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ περιλαμβάνει βαθμιαία κατάργηση των διαρθρωτικών ενισχύσεων για την ανανέωση του αλιευτικού στόλου με ταυτόχρονη αύξηση των πριμοδοτήσεων παροπλισμού, η τιμή των καλών μεταχειρισμένων σκαφών ενδέχεται να αυξηθεί. Περαιτέρω μέτρα μπορούν επίσης να προβλεφθούν για τη διευκόλυνση της αγοράς του πρώτου σκάφους όχι μόνον από νέους αλιείς, αλλά και από αλιείς οι οποίοι επιθυμούν να μεταπηδήσουν από την αλιεία ανοικτής θάλασσας σε πιο παράκτιες αλιευτικές δραστηριότητες. Ειδικά αντισταθμιστικά μέτρα επομένως θα δώσουν σαφή ένδειξη στους νέους αλιείς ότι μια ημέρα θα είναι ικανοί να αποκτήσουν τη δική τους αλιευτική επιχείρηση.

Αυτό που θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της εικόνας του τομέα, εντούτοις, είναι τα μέτρα που θα βελτιώναν την ικανότητα κέρδους της αλιευτικής δραστηριότητας, η οποία εξαρτάται πρώτα απ' όλα από την αύξηση της αφθονίας των πόρων και τη μείωση του ανταγωνισμού μεταξύ των στόλων που εκμεταλλεύονται αυτούς τους πόρους .

### **5.4. Διεύρυνση του ρόλου των γυναικών**

Μια καλύτερη αναγνώριση και μεγέθυνση του ρόλου των γυναικών στον τομέα της αλιείας και στην προαγωγή της βιώσιμης παράκτιας ανάπτυξης θα ήταν ευπρόσδεκτη. Ιδιαίτερη προσοχή σχετικά με την επαγγελματική κατάρτιση στον τομέα της αλιείας πρέπει να δοθεί στο όφελος των γυναικών που συμμετέχουν ή επιθυμούν να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες λογιστικής ή διαχείρισης (π.χ. διαχείριση, εμποροποίηση, λιανική πώληση, σχεδιασμός επιχείρησης, λογιστική και τήρηση βιβλίων, κανονισμοί απασχόλησης και φορολογία, ασφάλεια στη θάλασσα, περιβάλλον και διαχείριση πόρων, κ.λπ...). Η υποστήριξη

θα μπορούσε επίσης να παρασχεθεί σε γυναίκες που επιθυμούν να προσδώσουν μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία στην παραγωγή (π.χ. ποιοτικός έλεγχος, σύγχρονη επεξεργασία, νομικές και κανονιστικές διατάξεις σχετικά με την υγεία, κ.λπ...). Τέλος, πρέπει να παρασχεθεί υποστήριξη σε γυναίκες που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες είτε αυτές είναι συμβατές με τη συνεχή συμμετοχή στον τομέα της αλιείας είτε όχι.

Η Επιτροπή θα οργανώσει διάσκεψη σχετικά με το ρόλο των γυναικών στον τομέα της αλιείας τον Ιανουάριο του 2003 προκειμένου να επιτραπεί στις γυναίκες να ανταλλάξουν εμπειρία και βέλτιστες πρακτικές και να προσδιορίζουν τις πιθανές ενέργειες που θα διεύρυναν το ρόλο των γυναικών στον τομέα της αλιείας και στις περιοχές τις εξαρτώμενες από την αλιεία ειδικά όσον αφορά την προαγωγή της βιώσιμης αλιείας.

#### **5.5. Μια καλύτερη εκτίμηση και παρακολούθηση της εξάρτησης των παράκτιων κοινοτήτων από τις δραστηριότητες αλιείας**

Υπάρχει ανάγκη καλύτερων μεθόδων για την εκτίμηση του επιπέδου εξάρτησης από την αλιεία των παράκτιων περιοχών και για την πρόβλεψη του αντίκτυπου των εναλλακτικών συστημάτων διαχείρισης και μέτρων για την οικονομία τους. Είναι επίσης απαραίτητο να μετρηθεί η τοπική ή περιφερειακή συμβολή των δραστηριοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και πλούτου.

Μια λεπτομερής αξιολόγηση της απασχόλησης και του επιπέδου εξάρτησης από την αλιεία των ευρωπαϊκών περιοχών ήταν ο στόχος μιας σειράς 22 περιφερειακών μελετών που συμφωνήθηκαν στις αρχές του 2000<sup>17</sup>. Μια μελέτη συντονισμού και παγίωσης πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα, η οποία περιελάμβανε μεταξύ άλλων τον ποσοτικό υπολογισμό, την περιγραφή και την εξέταση του επιπέδου περιφερειακής εξάρτησης από την αλιεία στην ΕΕ, καθώς και την εξέταση της ανάπτυξης της απασχόλησης στην αλιεία και της εξάρτησης από το 1990. Αυτές οι μελέτες ενημέρωσαν μια προηγούμενη παρόμοια ανάλυση που διεξάχθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90.

Ένα ερευνητικό πρόγραμμα που στοχεύει στην εκτίμηση και την εκλέπτυνση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται για τις περιφερειακές κοινωνικοοικονομικές μελέτες, και στον καθορισμό νέων εργαλείων και προτύπων για την εκτίμηση της συμμετοχής της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας στην περιφερειακή ανάπτυξη διεξάγεται σήμερα. Μια μεθοδολογική μελέτη που διεξάγεται σήμερα για την καθιέρωση κοινωνικοοικονομικών δεικτών με σκοπό τον προσδιορισμό της σχετικής σημασίας του τομέα της αλιείας για τις περιφέρειες ή τις ζώνες που εξαρτώνται τα μέγιστα από την αλιεία, πρέπει επίσης να συμφωνηθεί πριν από το τέλος του 2002. Αυτές οι μεθοδολογικές πτυχές θα χρησιμοποιηθούν για μια προσεχή πιο εκλεπτυσμένη εκτίμηση του επιπέδου εξάρτησης των παράκτιων κοινοτήτων από την αλιεία.

#### **5.6. Μια στρατηγική για την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης των παράκτιων περιοχών**

Μέχρι σήμερα ο σιωπηρός στόχος της αναδιάρθρωσης του στόλου ήταν να προάγει την ειδίκευση και την εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων των αλιέων. Μια εναλλακτική λύση θα ήταν να ενθαρρυνθεί η διαφοροποίηση αυτών των δραστηριοτήτων. Αυτό θα μπορούσε να

---

<sup>17</sup> Μια λεπτομερής παρουσίαση της μεθοδολογίας και των κύριων αποτελεσμάτων αυτών των μελετών, καθώς και μια πλήρης βάση δεδομένων περιέχονται στον ιστοχώρο: [http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc\\_et\\_publ/liste\\_publ/dgfl.html](http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc_et_publ/liste_publ/dgfl.html)

πραγματοποιηθεί με το συνδυασμό ενός μέρους του χρόνου για την αλιεία με ένα μέρος του χρόνου για άλλες οικονομικές δραστηριότητες. Η διαφοροποίηση εκτός του τομέα της αλιείας θα μπορούσε επίσης να ενθαρρυνθεί για την παροχή απασχόλησης στους αλιείς που επιθυμούν να εγκαταλείψουν την αλιεία χωρίς να μεταναστεύσουν από την παράκτια περιφέρειά τους. Υπάρχουν, όμως, πολλοί περιορισμοί στη διαφοροποίηση μεταξύ των οποίων η ανάγκη τήρησης νέων κανονισμών (π.χ. στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας) καθώς και κοινωνικοί και πολιτιστικοί περιορισμοί καθόσον η απασχόληση στην αλιεία και ο σχετικός τρόπος ζωής απαιτούν ή προωθούν ιδιότητες συμπεριφοράς οι οποίες μπορεί να μην ταιριάζουν με εναλλακτικές οικονομικές δραστηριότητες. Αυτοί οι περιορισμοί πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση μιας στρατηγικής που αποβλέπει στη διεύρυνση της συμβολής του τομέα της αλιείας στην βιώσιμη ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών.

Πράγματι, στα πλαίσια μιας τέτοιας στρατηγικής, ο τομέας της αλιείας δεν μπορεί να εξετασθεί μεμονωμένα, όπως υπογραμμίζεται από το πρόγραμμα επίδειξης της ΕΕ για τη ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών<sup>18</sup>. Αντί γι' αυτό απαιτείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που να αφορά όλους τους σημαντικούς τομείς, τα επίπεδα διοίκησης και τους αναλαμβάνοντες ευθύνες σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη σύσταση ΕΕ<sup>19</sup> σχετικά με την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Περιοχών (ΟΔΠΠ). Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να προωθηθεί συλλογισμός όσον αφορά το μέλλον της διαρθρωτικής πολιτικής για τον τομέα της αλιείας (μετά το 2006), για παράδειγμα στο πλαίσιο μιας διάσκεψης που πρέπει να οργανωθεί στις αρχές του 2004.

## 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι διμερείς διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη έχουν επιβεβαιώσει ότι η εκτίμηση της απώλειας θέσεων εργασίας στην οποία προέβη η Επιτροπή για τον υπολογισμό των οικονομικών αναγκών που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν από τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ, μπορεί μόνο να θεωρηθεί ως θεωρητική εκτίμηση βασισμένη σε μακρόπνοες υποθέσεις. Αυτές προέβαλαν ότι ο αριθμός των θέσεων εργασίας που ενδέχεται να θιγούν από τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ στον τομέα της αλιείας θα εξαρτάται από παράγοντες όπως το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων για την πολιτική της βοήθειας υπέρ του αλιευτικού στόλου, τις πολιτικές των κρατών μελών σχετικά με την εθνική κατανομή των περιορισμών της αλιευτικής προσπάθειας, την επιδείνωση της έλλειψης εργατικού δυναμικού που παρατηρείται στον τομέα των συγκομιδών στα περισσότερα κράτη μέλη, και τις ευκαιρίες απασχόλησης σε άλλους τομείς. Τα κράτη μέλη έτσι επιβεβαίωσαν ότι δεν ήταν δυνατό να διεξαχθεί μια πιο ρεαλιστική και πιο αξιόπιστη εκτίμηση της απώλειας θέσεων εργασίας και ότι η εκτίμηση στην οποία προέβη η Επιτροπή πρέπει να θεωρηθεί ως ένα μέγιστο επίτευγμα με μια πολύ χαμηλή πιθανότητα προσέγγισης.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές, κάθε πιθανή επιπλέον οικονομική ανάγκη πρέπει να μελετάται κατά προτεραιότητα στο πλαίσιο των υπαρχόντων Διαρθρωτικών Ταμείων, ειδικότερα του ΧΜΠΑ. Τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν την προθυμία τους για αναπρογραμματισμό αλλά επανέλαβαν ότι κάθε αναπρογραμματισμός θα εξαρτάται κατά ένα μεγάλο μέρος από το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων σχετικά με την πολιτική για την παροχή βοήθειας υπέρ του αλιευτικού στόλου και από τις εθνικές αποφάσεις που πρέπει ακόμη να ληφθούν όσον

<sup>18</sup> Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών: μια στρατηγική για την Ευρώπη», COM(2000)547, της 27.9.2000.

<sup>19</sup> Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών στην Ευρώπη, 2000/413/EK, L148 της 6.6.2002, σ.24.

αφορά την κατανομή των περιορισμών της αλιευτικής προσπάθειας και σε μια πιθανή ευρύτερη χρήση των κοινωνικοοικονομικών μέτρων, εφόσον αυτά είναι απαραίτητα.

Παρ' όλο που μεγάλο μέρος της συζήτησης για τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των τροποποιήσεων της πολιτικής για τη βοήθεια του αλιευτικού στόλου έχει εστιασθεί στις αρνητικές συνέπειες, πρέπει να τονιστεί ότι ορισμένες από αυτές μπορεί πραγματικά να αποδειχθούν θετικές για άλλα επηρεαζόμενα συμφέροντα. Η ενθάρρυνση της διάλυσης παλαιότερων και λιγότερο κερδοφόρων αλιευτικών σκαφών παράλληλα με την κατάργηση της βοήθειας για την ανανέωση στόλου, παραδείγματος χάριν, μπορεί να οδηγήσει σε μια αύξηση της τιμής των μεταχειρισμένων σκαφών. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί είτε ως αρνητικός αντίκτυπος για όσους σκοπεύουν να γίνουν πλοιοκτήτες είτε ως θετικός αντίκτυπος για τους πλοιοκτήτες που επιθυμούν να αποσυρθούν. Η βελτίωση των οικονομικών συνθηκών για τον παροπλισμό μπορεί πραγματικά να τους ενθαρρύνει να συνταξιοδοτηθούν ενωρίτερα από ό,τι αρχικά σχεδίαζαν συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας προς όφελος του συνόλου του τομέα της αλιείας.

Οπωσδήποτε ακόμη και μετά την εξισορρόπηση του θετικού και του αρνητικού κοινωνικοοικονομικού αντίκτυπου των μειώσεων της αλιευτικής προσπάθειας στο πλαίσιο των πολυετών προγραμμάτων διαχείρισης, δεν μπορεί να υπάρξει αμφιβολία ότι η αναστολή των απαιτούμενων μέτρων που απαιτείται λόγω της σημερινής υπερεκμετάλλευσης των κοινών αλιευτικών πόρων θα δημιουργούσε πολύ μεγαλύτερο κοινωνικό κόστος. Η αναβολή σήμερα θα δημιουργούσε συνεχή επιδείνωση των κοινών αλιευτικών πόρων και ενδεχόμενη καταστροφή των πλέον απειλούμενων αποθεμάτων. Αυτό θα κατέληγε σε πτωχά οικονομικά αποτελέσματα για ακόμη μεγαλύτερο αριθμό αλιευτικών σκαφών, σε χρεοκοπία πλοιοκτητών που θα αδυνατούσαν να εξοφλήσουν το δάνειό τους, ειδικά εκείνων με τα πλέον πρόσφατα και δαπανηρά αλιευτικά σκάφη, καθώς και σε συνεχή και πιθανόν αυξανόμενη απώλεια θέσεων απασχόλησης στον αλιευτικό τομέα. Εν τω μεταξύ, η ΕΕ θα επενέβαινε με την έκδοση των απαραίτητων προγραμμάτων για τη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας, ενώ πλέον ριζικά μέτρα θα ήταν αναπόφευκτα, όπως η πλήρης παύση εκείνων των αλιευτικών δραστηριοτήτων των οποίων τα αποθέματα στόχου θα είχαν καταστραφεί. Η εμπειρία της χρεοκοπίας της αλιείας της ρέγκας της βόρειας θάλασσας κατά το τέλος της δεκαετίας του εβδομήντα και πιο πρόσφατα της αλιείας του γάδου στην Newfoundland πρέπει να χρησιμεύσουν ως υπόμνηση για τη σοβαρότητα της κρίσης που πρέπει να αντιμετωπισθεί.

**Παράρτημα 1**

ΧΜΠΑ 2000-2006 (εκατ. €) Προσωρινά μεγέθη																				Παράρτ. 1
Κράτη μέλη	Σύνολο	%	Διάλυση	Εξίσωξη σκευών	Συνγκριτιμωμένες επηρεφεθεες σκευών	Κατασκευη νέων σκευών	Εκσυγχρονισμος επηρεφεθεες σκευών	Υδατοκαλλεφρες υφισταμένων πενήθης	Υδατοκαλλεφρες: αύξηση εκσυγχρονισμος	Απενάδες εγκαταστάσεις αλιείας	Επεξεργασια και ειμποροποίηση	Αλιεία σε χερσαία ύδατα	Παράρτια αλιεία	Κοινωνικο-οικονομικά μέτρα	Προάθρηση	Βοήθηα για τις οργανώσεις παραγωγών	Προσωρινή παύση αλιευτικής δραστηριότητας	Κανονόθια μέτρα	Τεχνική Βοήθηα	Μη ηηροα εξαζόμενα μέτρα
Βέλγιο	37,040	1%	0,0	0,0	0,0	3,7	6,0	0,2	4,5	1,9	10,1	0,0	0,2	0,3	2,8	3,7	0,8	1,7	1,3	0,0
Δανία	204,500	6%	16,8	0,0	0,0	30,3	40,3	0,8	10,6	36,2	35,3	0,0	1,4	0,0	5,4	4,0	1,6	18,3	3,8	0,0
Γερμανία	216,478	6%	6,7	0,6	0,6	16,2	15,8	2,5	30,6	33,9	82,6	1,0	2,4	0,0	6,9	7,3	0,0	8,1	1,4	0,0
Ελλάδα	211,100	6%	45,2	0,8	2,8	17,1	15,2	2,1	36,7	6,2	39,1	0,7	0,5	18,4	10,8	4,0	0,6	4,8	6,1	0,0
Ισπανία	1712,100	46%	126,4	12,6	181,0	369,8	103,2	29,0	118,1	75,0	281,0	0,0	25,8	64,3	77,3	62,1	117,7	37,5	31,3	0,0
Γαλλία	274,481	7%	29,4	1,5	5,0	34,0	20,1	3,6	19,0	13,2	58,1	1,5	1,5	9,5	14,7	34,7	3,5	1,2	1,9	22,1
Ιρλανδία	70,500	2%	4,8	0,0	0,0	11,7	11,7	0,0	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,7
Ιταλία	385,923	10%	104,5	0,0	11,6	19,2	28,8	20,1	37,7	39,1	37,5	1,1	11,1	4,9	22,7	27,3	1,6	5,9	9,0	3,9
Κάτω χώρες	38,100	1%	13,3	0,0	0,0	0,0	6,9	0,0	0,5	0,0	3,0	0,3	0,0	1,0	1,8	6,1	1,3	2,6	1,3	0,0
Αυστρία	5,026	0%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	1,6	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Πορτογαλία	217,694	6%	19,2	1,2	8,2	36,2	8,5	9,7	12,9	34,6	30,3	0,0	3,0	6,6	3,6	5,5	15,2	14,4	5,6	3,2
Φινλανδία	38,953	1%	2,5	0,0	0,0	1,0	2,1	1,0	3,8	5,5	11,2	1,4	0,7	0,6	3,2	3,4	0,2	1,7	0,7	0,0
Σουηδία	74,067	2%	5,6	0,6	0,0	8,3	8,7	1,0	4,0	5,0	15,0	0,5	2,5	1,0	2,0	4,1	1,0	2,2	2,2	10,3
ΗΒ	215,618	6%	63,0	0,0	0,2	1,1	17,4	0,0	20,2	29,8	47,4	0,0	1,1	0,0	4,9	21,0	0,0	4,9	4,6	0,0
<b>Σύνολο ΧΜΠΑ</b>	<b>3701,580</b>	<b>100%</b>	<b>437,3</b>	<b>17,2</b>	<b>209,5</b>	<b>548,7</b>	<b>284,6</b>	<b>69,9</b>	<b>326,5</b>	<b>280,3</b>	<b>652,1</b>	<b>6,7</b>	<b>50,1</b>	<b>106,6</b>	<b>156,3</b>	<b>183,0</b>	<b>143,4</b>	<b>103,4</b>	<b>69,1</b>	<b>57,0</b>

**Πίνακας 1: Ποσά της βοήθειας του ΕΤΠΑ που μπορεί να έχει σχέση με τους τομείς της αλιείας και τις λιμενικές υποδομές (2000-2006) (σε εκατ. €)**

<b>Τίτλος</b>	<b>Στόχος 1</b>	<b>Στόχος 2</b>
Αλιεία: μέτρα χρηματοδοτούμενα από άλλους	78,60	4,50
Βοήθεια προς τις ΜΜΕ και τη βιοτεχνία	10.107,20	5.846,40
Υποδομές μεταφορών: λιμάνια	1.182,11	215,87
Υποδομές μεταφορών: μεταφορές	829,19	189,15
Υποδομές τηλεπικοινωνιών	589,68	157,43
<b>Σύνολο ΕΤΠΑ = 19.200</b>	12.786,78	6.413,35

Σημείωση: Ο παραπάνω πίνακας παρέχει τα κύρια μέτρα που ενδέχεται να ωφελήσουν τις περιφέρειες που εξαρτώνται από την αλιεία. Τα δεδομένα είναι σχετικά με το σύνολο της χρηματοδότησης του ΕΤΠΑ για τις περιφέρειες και τις ζώνες τις επιλέξιμες στα πλαίσια των στόχων 1 και 2 για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006. Η επιλογή του είδους μέτρου έγινε ανάλογα με τη σχέση του με τον τομέα της αλιείας ή των λιμενικών υποδομών. Τα δεδομένα προέρχονται από τα συμπληρώματα του προγράμματος που ελήφθησαν στις αρχές της περιόδου. Δεν μπορούν να θεωρηθούν ως πιστώσεις που διατίθενται ειδικά για τις ζώνες που εξαρτώνται από την αλιεία.



**Εκτιμώμενα ποσά από το ΕΚΤ χορηγούμενα στις παράκτιες περιφέρειες (2000-2006)  
(σε εκατ. €)**

	Στόχος 1	Στόχος 2	Στόχος 3
Αυστρία			
Βέλγιο <sup>1</sup>		2,52	
Δανία <sup>2</sup>		52,29	
Φινλανδία <sup>3</sup>	89,38	110,20	
Γαλλία <sup>4</sup>	841,36	512,20	
Γερμανία <sup>5</sup>			
Ελλάδα <sup>6</sup>	432,99		
Ιρλανδία			
Ιταλία <sup>7</sup>	1.030,01		
Κάτω Χώρες			
Πορτογαλία <sup>8</sup>	897,42		
Ισπανία <sup>9</sup>	889,57		181,19
Σουηδία <sup>10</sup>	78,90	52,70	
Ηνωμένο Βασίλειο			
<b>Σύνολο ΕΚΤ = 5.170,73</b>	<b>4.259,63</b>	<b>729,91</b>	<b>181,19</b>

Σημείωση: Ο πίνακας αυτός παρέχει μια γενική άποψη της χρηματοδότησης ΕΚΤ της χορηγούμενης για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων στις παράκτιες περιοχές και/ή σχετικά με τον τομέα της αλιείας. Καθόσον οι παρεμβάσεις του στόχου 3 δεν προσδιορίζουν συνήθως ειδικό τομέα, δόθηκε προτεραιότητα στον προσδιορισμό των παρεμβάσεων ΕΚΤ στις παράκτιες περιοχές σύμφωνα με τα περιφερειακά προγράμματα στα πλαίσια των στόχων 1 και 2. Τα μεγέθη που εμφανίζονται σε αυτόν πρέπει να ληφθούν υπόψη με προσοχή: δεν λαμβάνουν υπόψη την πραγματική κατάσταση της εφαρμογής των προγραμμάτων ούτε τις δεσμεύσεις που ενδέχεται να έχουν ήδη αναλάβει τα κράτη μέλη ως προς την μελλοντική χρήση της χρηματοδότησης ΕΚΤ και επιπλέον δεν είναι ομοιογενή και συνεπώς ούτε συγκρίσιμα μεταξύ κρατών μελών και περιφερειών.

<sup>1</sup> Στόχος 2 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος στις παράκτιες περιφέρειες, Στόχος 3 : συνολικός φάκελος του Στόχου 3 για την προαγωγή της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων.

<sup>2</sup> Στόχος 2 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος στις παράκτιες περιφέρειες.

<sup>3</sup> Στόχοι 1 και 2 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος στις παράκτιες περιφέρειες..

<sup>4</sup> Στόχος 1 : συνολικός φάκελος του FSE, Στόχος 2 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος σε 10 παράκτιες περιφέρειες, Στόχος 3 : γενικός φάκελος του μέτρου "Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης εργασίας και της ανάπτυξης των ικανοτήτων" Η περιφέρεια 'Mecklenburg-Vorpommern' δεν διαθέτει ειδικό μέτρο σε σχέση με τον τομέα της αλιείας.

<sup>5</sup> Στόχος 1 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος για όλα τα οριζόντια μέτρα των παράκτιων περιφερειών.

<sup>6</sup> Στόχοι 1 και 3 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος για τα οριζόντια μέτρα των παράκτιων περιφερειών.

<sup>7</sup> Στόχος 3 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος για την κατάρτιση των εργαζομένων.

<sup>8</sup> Στόχος 1 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος για τα οριζόντια μέτρα των παράκτιων περιφερειών. Στόχος 1 : εκτίμηση των κεφαλαίων του ΕΚΤ των χορηγούμενων στις παράκτιες περιφέρειες (Ανδαλουσία, Αстуρία, Κανάριες Νήσοι, Γαλικία, Κανταβρία, Ceuta y Melilla), Στόχος 3: εκτίμηση των κεφαλαίων του ΕΚΤ των χορηγούμενων στις παράκτιες περιφέρειες (Χώρα των Βάσκων). Οι εξεταζόμενες προτεραιότητες είναι: ένταξη των μη απασχολούμενων, συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, υποστήριξη των πρωτοβουλιών για την τοπική απασχόληση, ανάπτυξη των ικανοτήτων για την απασχόληση και πνεύματος πρωτοβουλίας.

<sup>9</sup> Στόχοι 1 και 2 : συνολικός φάκελος του ΕΚΤ χορηγούμενος στις παράκτιες περιφέρειες